

Repere medicale de-a lungul istoriei – 2017 (V)

Farm. Pr. Maria-Gabriela Suliman^{1,2}, Ist. Antoaneta Lucasciuc^{1,2}

¹Societatea Română de Istoria Farmaciei (SRIF)

²Societatea Română de Istoria Medicinii (SRIM)

200 DE ANI DE LA PRIMUL REGULAMENT SPITALICESC AL SPIȚERIEI DIN ȚĂRILE ROMÂNE

1817, aprilie, București – (200 ani) – **Dr. Constantin Caracaș** (1773-1828), unul dintre principalii fondatori și medicul șef al Spitalului Filantropia („*lubirea de oameni*”), a întocmit și pus în aplicare un regulament de funcționare considerat de istoriografii medicali ca fiind „*primul regulament al Spitalului românesc*”, din care am extras și paragrafele care interesează activitatea și atribuțiile personalului medical și spițeresc, dar și ale întregului colectiv administrativ. Textul integral al Regulamentului a fost păstrat în „*Topografia Țării Românești și observațiuni antropologice privitoare la sănătatea și bolile locuitorilor ei*” (în lb. greacă), Tipografia I. Eliade, București, 1830. Această monografie a fost tradusă în lb. română și republicată de iatroistoriograful P.Gh. Samarian (**1937**).

Din **1812**, dr. Constantin Caracaș a lucrat efectiv în spitalul cu numele „*iubirii de semeni*”. Ca atare, avem date certe și despre spițeria acestui spital, căreia, din construcția inițială, i se alocaseră trei încăperi destinate astfel: „*oficina farmaceutică, depozitul de medicamente și locuința spițerului*” (Fig. 1).

Se știe că primul spițer al Spitalului Filantropia a fost Johann Greff, care, în textul unei jalbe, susținea că „*a îngrijit bolnavii și le-a procurat medicamente*” – fiind, probabil, furnizorul „*extern*”. În Regulamentul respectiv, la pct. 1.4 și 60, se stabilesc obligații ca: „*Medicul primar este dator în toată dimineața, la ora reglementară și în toate zilele, să viziteze pe bolnavi cu secundarul său și cu hirurgul și în unire să prescrie medicamentele necesare*” și, desigur, erau prescrise și indicațiile terapeutice. Dar în sarcina permanentă a farmacistului intra înzestrarea „*din belșug*” cu medicamente [1;2].

PREGĂTIREA AMBULANȚELOR PENTRU RĂZBOIUL DE INDEPENDENȚĂ

1877, aprilie – S-a pregătit mobilizarea ambulanțelor, odată cu începerea marșului oștirii în Oltenia, s-a trecut la dotarea regimentelor cu genți și panere, materiale de pansament, farmacii pe trăsură și s-a observat ce dotări mai erau necesare.

FIGURA 1. Constantin Caracaș (1773-1828), Bust de Mihai Onofrei, în curtea Spit. Filantropia, Bd. Ion Mihalache nr. 1-5, sector 1, București, https://ro.wikipedia.org/wiki/Bustul_dr._Constantin_Caracas

1877, iunie – Ambulanțele divizionare s-au concentrat la Poiana Mare, unde s-au făcut ultimele pregătiri [3].

O CAMPIOANĂ A LUMII LA PARAȘUTISM ÎN „ESCADRILA ALBĂ“

1897, mai 21, Hâncești, jud. Galați – 120 de ani de la nașterea **Smarandei Brăescu** (+2.02.1948, Cluj), prima femeie din România care a obținut două brevete internaționale de parașutism (Berlin) și de pilot de aviație (Sacramento, Cleveland, SUA, 1933) (Fig. 2).

1932 (85 ani) – A devenit campioană a lumii la parașutism, prin două recorduri mondiale de săritură femei (6.000 m.î.) și absolute (7.233 m.î.). A fost „*una dintre aviatoarele de seamă ale Escadrilei albe (în alb) care pilota un avion sanitar*” [4].

O CONFERINȚĂ SPIRITUALĂ

1947, aprilie 15, București (70 ani) – **Dr. Gr.T. Popa**, profesor și decan al Facultății de Medicină din București (din 1 oct. 1942), a susținut conferința „*Morala creștină și timpurile actuale*”, cu subtitlul „*Mai este astăzi posibilă credința în învățăturile lui Iisus Cristos?*”. În vara aceluiași an, avea să fie scos din funcția decanatului și de la catedră. Hăituit de „*poliția democratică*” și grav bolnav, se va stinge în anul 1948 – unul dintre cei mai de seamă medici-profesori de anatomie umană și embriologie din țara noastră, membru titular al Academiei de Medicină (secția Științe Biologice, 7 iulie 1945) [5].

1952, mai 19, București – 65 de ani de la înființarea Institutului de Geriatrie, condus de acad. **Ana Aslan**.

COMEMORĂRI

†1902, apr. 3/16, Ciulnița, jud. Argeș – 115 ani de la moartea prof. dr. academician **Nicolae Kalinderu** (n. 6.12.1835, București) (Fig. 3).

A studiat la Facultatea de Medicină din Paris, iar în 1863, după ce a participat la un concurs, a fost primit ca intern al spitalelor din Paris. După ce și-a susținut teza de doctorat, s-a întors în țară; până în anul 1874, a lucrat ca medic primar de boli interne la Spitalul Colentina, apoi din 1878, la Spitalul Brâncovenesc, unde sub conducerea sa, clinica medicală devine cea mai modernă din țară. În timpul Războiului de independență, a condus ambulanțele de la Turnu Măgurele. A inițiat o serie de măsuri practice în vederea combaterii leprei și a înființat izolatorul de la Răchitoasa.

1887 – Numit profesor în cadrul Facultății de Medicină din București. A fost unul dintre fondatorii orientării anatomo-clinice și fiziopatologice în medicina românească internă; împreună cu Victor Babeș, care îl considera „*primul internist român ale cărui lucrări au fost cunoscute peste hotarele țării*”, a inițiat studii de mare răsunet privind histologia, microbiologia, diagnosticul și epidemiologia leprei. Printre cele mai importante opere ale sale se numără „*Memoriu asupra leprei în România*” (1889); „*Lepra în România*” (1897); „*Lepra anestezică*” (1898); „*Despre cosmetice*”; „*Tuberculoza în raport cu unele profesii*”. Fondator al revistelor „*România*

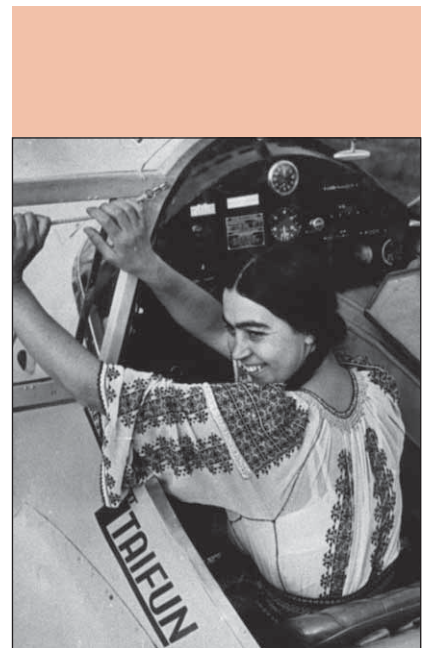

FIGURA 2. Smaranda Brăescu
(21.05.1897-2.02.1948), Antena 1

FIGURA 3. Nicolae Kalinderu
(6.12.1835-3/16.04.1902), Wikipedia

FIGURA 4. Leon Sculy Logothety
(1853-6/13.04.1912)

medicală” (1875), „*Analele medicale române*” (1881), „*Archives des Sciences Médicales*” (1896), colecția sa de artă a stat la baza muzeului I. Kalinderu din București [6].

†**1912, aprilie 6/13, Iași** – 105 ani de la moartea dr. **Leon Sculy Logothety** (n. 1853, Piatra Neamț), primul decan și primul profesor al Facultății de Medicină a Universității („*Mihăilene*”) din Iași.

În bioergografia acestei personalități medicale sunt consemnate studii liceale la Paris și medicale în Montpellier, finalizate cu teza de doctorat în medicină și chirurgie la Paris. Sosit la Iași, se distinge ca un chirurg de seamă la Spitalul Sf. Spiridon, unde aplică metode și tehnici operatorii noi de chirurgie obstetricală, abdominală și neurologică, introduce antisepsia și asepsia, conștientizând pericolul pre- și postoperator al actului chirurgical, portajul bacteriilor de la saloane la sala de operații; în scopul optimizării diagnosticului, a introdus în clinica sa și examenul radiologic. Pentru toate acestea, este considerat, pe bună dreptate (alături „*de un alt chirurg valoros, dr. Ludovic Russ senior*”), fondatorul chirurgiei moderne ieșene (Fig. 4).

A fost primul decan al Facultății de medicină din Iași (1879-1881); concomitent cu exercitarea acestui mandat („*din care a demisionat în final*”), a fost și primul profesor de anatomie descriptivă și histologie (1879-1881), profesor titular de Clinică chirurgicală și oftalmologică (1882-1886) și apoi de Clinică chirurgicală (1886-1912). Ca un corolar la titlul de „*cetățean demn al Iașului*”, a donat orașului renumita vilă „*Greierul*” de pe colina Repedeș, devenită spital în Primul război mondial [7].

†**1917, aprilie 5, Iași** – 100 ani de la moartea eroului de război lt. col. post mortem **medic și farmacist Mihai Cruceanu** (Max Grossmann) (n. 14 dec. 1856, Iași) (Fig. 5).

1882 – Împământenit, a obținut licența în farmacie și dreptul de liberă practică. A absolvit Facultatea de Medicină la Iași, cu teza intitulată „*Considerațiuni asupra seroterapiei*” (1895). A publicat „*Raport asupra stărei sanitare a circumscripției Tutova-Pereschiv din județul Tutova pe anul 1895*”, bine primit de specialiști, autorul fiind apreciat ca „*...medic al țărănimii, care expune cu durere de inimă nevoile și mizeria poporului rural și remediile inevitabile ce se impun...*”. A publicat lucrarea „*Dare de seamă asupra epidemiei de scarlatină care a bântuit în comunele Măgureni și Călinești, jud. Prahova*” (1899). Decorat cu Medalia jubiliară Carol I (1906), *Avântul Țării* (1913) și post mortem cu ordinul *Steaua României*; înmormântat în cimitirul *Eternitatea* din Iași, apoi reînhumat la 5 aprilie 1924 în cavoul eroilor de război (mausoleul central *Ștefan cel Mare*) [8].

†**1917, aprilie, Iași** – 100 de ani de la moartea eroului de război medic **Ion Dinescu** (fost președinte al Societății studenților în medicină din Iași). Aflat în prima linie, îngrijind răniții pe front, cade răpus de gloanțele inamicului.

Tânărul medic Ion Dinescu își susținuse lucrarea de diplomă în anul 1915, cu titlul acuzator „*Ne mor copiii!*”, sub îndrumarea prof. dr. N. Manicatide, înscriindu-se între primele teze cu subiect de pediatrie socială românească [9].

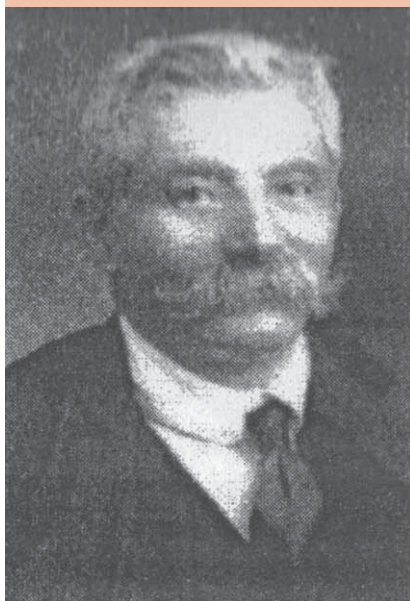

FIGURA 5. Mihai Cruceanu
(14.12.1856 – 5.04.1917)

†**1917, Iași** – 100 de ani de la moartea generalului de brigadă **dr. Ioan Vercescu** (6.02.1840, Cerneți, Mehedinți) (Fig. 6)

A urmat cursurile Școlii de chirurgie de la Mihai Vodă, apoi pe cele ale Școlii Naționale de medicină. Încadrat ca medic cl. I (1861), cu o bursă de stat, va continua studiile medicale și doctoratul în medicină, cu teza „*Dizertație despre anevrisme*” (1865, Torino). La întoarcerea în țară, este numit medic primar chirurg la Spitalul militar din Craiova și medic primar la Spitalul Filantropia, în locul dr. Ludovic Fialla.

Timp de 12 ani, a desfășurat o rodnică activitate aplicând terapii originale, dintre care cea mai renumită fiind „*metoda de tratament chirurgical al hemoroizilor*” (1868). Lucrarea a fost publicată în limba franceză, ilustrată cu litografiile color (1900, Craiova), dar chirurgul Walter Whitehead (1840-1913) a publicat metoda sa în **1882**.

Caietul de operații al Spitalului Filantropia din Craiova, mai conține metoda Vercescu din 12/24 mai **1872**, dar, pentru că fusese publicată mai târziu, lumea medicală a recunoscut metoda englezului W. Whitehead. Mai târziu, prof. agregat dr. Iancu Jianu a pus problema „*metodei Vercescu*” ca fiind prima și a cerut dreptul la prioritate pentru chirurgul român. Este avansat general de brigadă (**1897**), șef al Spitalului Militar Central din București (**1897-1898**), Șef al Serviciului Sanitar Militar – inspector general al Serviciului Sanitar al Armatei (1901-1905). În **1917**, la Iași, își dă viața, pe timpul campaniei din primul război mondial [10;11].

†**1942, mai 4, București** – 75 ani de la moartea prof. dr. **Constantin Bacaloglu** (n. 9.11.1871, București)

A început Facultatea de Medicină la București, dar a continuat și finalizat la Paris; extern și intern al Spitalelor pariziene, lucrând cu eminenți clinicieni (Étienne Lancereaux); a obținut titlul de laureat al Facultății de Medicină din Paris pentru teza de doctorat și pentru o lucrare științifică ulterioară, recompensată și cu premiul Monthion. A funcționat ca profesor la Facultatea de Medicină din Iași (1905-1930), desfășurând o activitate remarcabilă, didactică, dar în special sub aspect clinic medical, ca un excelent diagnostician (Fig. 7).

Lucrările sale științifice (peste 250) privesc toată patologia generală. A publicat volumul „*Clinici medicale*” (1929, Iași), premiat de Academia Română și de Academia Franceză de Medicină, „*în care și-a afirmat concepția anatomo-clinică și bacteriologică, dar și crezul în medicina experimentală, în explorările electrocardiografice, biochimice, radiologice, în munca de echipă*”.

A fondat Societatea Anatomo-Clinică la Iași (**1922**), care a fost activă până în 1930. „*Ca decan al Facultății de Medicină (1920-1922), a reușit, prin prestigiul său, să evite o parte din consecințele dramatice ale mișcărilor studentești anarhiste ce au tulburat Iașul în anii 1922-1923*” [12].

FIGURA 6. Ioan Vercescu
(6.02.1840-1917)

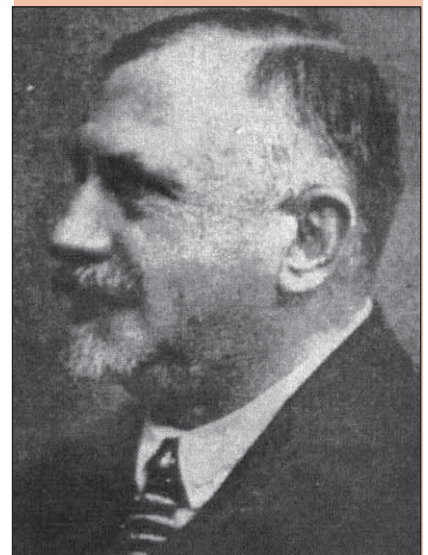

FIGURA 7. Constantin Bacaloglu
(9.11.1871-4.05.1942)

FIGURA 8. Pompei Gh. Samarian
(26.03.1879-11.05.1942)

†**1942, mai 11, București** – 75 ani de la moartea chirurgului-iatroistoriograf **Pompei Gh. Samarian** (n. 26.03.1879, Bacău) (Fig. 8);

1890, București – A urmat cursurile liceului Sf. Sava, unde a fost coleg cu viitorul prim-ministru I.Gh. Duca, viitorul jurist și istoric I.C. Filitti, cu Grigore Pișculescu (Gala Galaction) ș.a.

1897 (120 ani) – S-a înscris la Facultatea de Medicină din București, pe care o termină cu succes, susținând teza de doctorat în medicină și chirurgie (nr. 810) „*Contribuțiuni la studiul tratamentului luxațiilor recidivante ale umărului*”, pe care juriul (președinte prof. dr. Paul Petrini) o notează cu „*f. bine*” și este premiată de facultate.

Obținând dreptul de liberă practică în țară, trece prin câteva posturi ca: medic de plasă (Podoleni-Fălciu), asistent la clinica de psihiatrie Mărcuța, secundar al Spitalelor Eforiei, iar, în cele din urmă, pe un post vacant la Spitalul Călărași, jud. Ialomița (24.07.1912). Aici își va pune în valoare calitățile de medic-organizator capabil să lupte cu epidemiile vremii care asaltau orașul: scarlatină, holeră și tifos exantematic. În plus, anii concentrării și mobilizării în campaniile 1913 și ale primului război mondial (1916-1918) îi scot în evidență „*zelul și devotamentul de bun medic și chirurg*”. Pe frontul din Moldova, la Spitalul Căiuț, dovedea același spirit de sacrificiu, pentru care a fost înaintat în grad „*ca maior*”, apoi medic-colonel (r) (1.10.1924). Reîntors la Călărași (martie 1918), se confruntă cu boala cea „*pestilențială*”, tifosul exantematic, care nu alege victimele și, de aceea, cad și cei care îngrijesc bolnavii, medicii și ajutoarele lor.

1930-1932, oct. 12 – Perioadă de luptă întru apărarea intereselor profesionale, ca președinte al Colegiului și Asociației medicilor, filiala Călărași, de unde demisionează, motivând „*lipsa de înțelegere la respectarea normelor eticii medicale*”.

Acest „*hărțuit medic din Călărași*” dar „*prob și doct*” (după V.I. Bologna) a trecut la strângerea materialelor pentru monumentală operă în trei volume „*Medicina și farmacia în trecutul românesc*” (1935-1938); „*Ciuma în trecutul românesc*”, „*Istoria orașului Călărași (Ialomița) de la origine până la anul 1852*” (București, 1931) ș.a., toate din prea puținii ani pe care i-a trăit (63 ani).

1937 – A tradus din lb. greacă „*Topografia Țării Românești și observațiuni antropologice privitoare la sănătatea și bolile locuitorilor ei*”.

Totodată, a primit și recunoașterea operei sale medico-istorice, fiind ales vicepreședinte al Societății de Istoria Medicinii (înființată de dr. V. Gomoiu la 14.09.1929) și membru al Societății Internaționale de Istoria Medicinii [13].

†**1972, iunie 9, București** – 45 de ani de la moartea acad. dr. fiziolog și fiziopatolog **Grigore Alexandru Benetato** (n. 18.11.1905, Ialoveni, Basarabia)

Studii la Facultatea de Medicină din Cluj (1923-1929); dr. în medicină și chirurgie cu teza „*Contribuțiuni la studiul metabolismului lipidelor*” (1929); specializări (1931-1932) la Berlin și Heidelberg; a lucrat la Cluj în Institutul de Biochimie (1925-1927) și în Institutul de Fiziologie (1927-1931). Profesor

suplitor de fiziologie (1934), profesor titular (1937-1958) la Facultatea de Medicină din Cluj, profesor șef de catedră la I.M.F. București (1958-1972), director la Institutul de Fiziologie „D. Danielopolu”, București (1958-1972), membru corespondent (1948) și membru titular (1955) al Academiei Române, membru al Academiei de Științe Medicale (1969), membru al Societății de Fiziologie din U.R.S.S. (1977) (Fig. 9).

În activitatea sa de cercetare se disting cel puțin două perioade:

1) **1927-1940**, când a efectuat (în colaborare cu prof. I. Nițescu) cercetări asupra rolului secreției interne a pancreasului în metabolismul lipidelor și a investigat proprietățile fizice și chimice ale proteinelor din țesuturi, în legătură directă cu anumite stări funcționale generate de oboseală, senescență etc.; s-a ocupat de fiziologia și fiziopatologia nutriției, realizând lucrarea „*Problema alimentației pentru individ și societate*” (1930), prin care a adus servicii studiilor de medicină socială;

2) **1940-1972**, când a cercetat unele aspecte ale interacțiunii dintre sistemul nervos central și procesele imunobiologice [14].

†**1987, aprilie 11, București** – 30 ani de la moartea medicului chirurg academician **Ion Făgărășanu** (n. 14.09.1900, București) (Fig. 10)

Studii la Facultatea de Medicină din București (1919-1925); doctor în medicină și chirurgie cu teza „*Cercetări anatomice asupra spațiului prevezical*” (1927); extern (1923-1925) și intern (1926-1930); specializare în chirurgie și ginecologie la Paris (1932; 1934); chirurg secundar la Așezămintele Brâncovenești (1931-1937); medic primar chirurg (1935); preparator (1923); asistent de anatomie topografică și chirurgie experimentală la Facultatea de Medicină din București (1926), asistent la Clinica Chirurgicală a prof. E. Juvara (1928-1933); asistent și șef de lucrări la Clinica Chirurgicală a prof. Tr. Nasta (1938-1944); profesor de chirurgie la Institutul de Medicină din Timișoara (1945-1949) și la I.M.F. București-Spitalul Elias (1949-1966); membru corespondent (1955) și membru titular al Academiei Române (1963); membru titular al Academiei de Științe Medicale (1969); membru al mai multor asociații și societăți internaționale de chirurgie.

A fost primul chirurg român care a introdus la noi colangiografia preoperatorie și primele explorări cu radioizotopi în afecțiunile chirurgicale ale ficatului, pancreasului și în afecțiunile vasculare ale membrelor [15].

†**2012, aprilie 8** – 5 ani de la moartea **dr. Tiberiu Circa** (n. 3.06.1925, Cluj)

Absolvent al Institutului de Medicină și Farmacie din Cluj (1949); medic de medicină generală în circumscripția sanitară din com. Strâmtura, jud. Maramureș (1949-1950); medic secundar la Spitalul Municipal din Sighetu Marmăției, secția TBC (1950-1988), când a ocupat o serie de funcții de conducere (medic șef al raionului Sighet, director adj. și mai apoi director al Spitalului Municipal din Sighetu Marmăției), „*lăsând, în amintirea celor care l-au cunoscut, exemplul unui om al datoriei de o ținută demnă și generoasă*” [16].

FIGURA 9. Grigore Alexandru Benetato
(18.11.1905-9.06.1972)

FIGURA 10. Ion Făgărășanu
(14.09.1900-11.04.1987)

†**2012, aprilie 26** – 5 ani de la moartea **dr. Ion Vlad** (n. 6.06.1924, Săliștea de Sus, jud. Maramureș)

A urmat școala primară în localitatea natală (1932-1936), cursurile Liceului „*Dragoș Vodă*” din Sighetu Marmației (1936-1940) și „*Traian Doda*” din Caransebeș (1941-1944); a absolvit Facultatea de Medicină din Cluj (1952); a lucrat ca medic consultant interne la Spitalul de interes republican din Hunedoara și director de Policlinică până în 1958; medic specialist (1959), medic primar la Spitalul orașenesc din Vișeu de Sus și director (1962-1984). S-a pensionat în 1998, dar a mai lucrat și în continuare, „*aducându-și contribuții la promovarea sănătății populației*”. Pentru merite deosebite a fost distins cu „*Ordinul Muncii*” clasa a III-a și cu „*Medalia Muncii*”; „*Diploma de Excelență*” din partea primăriei comunei Săliștea de Sus și „*Diploma de Excelență*” din partea Colegiului Național al Medicilor din România; „*Diploma de Excelență*” de către Societatea Culturală Pro Maramureș „*Dragoș Vodă*” din Cluj Napoca pentru excepționala contribuție adusă la promovarea și îmbogățirea patrimoniului cultural maramureșean [17].

ANIVERSĂRI

1882, aprilie 18, com. Vânju-Mare, jud. Mehedinți – 135 de ani de la nașterea prof. dr. docent **Victor Gomoiu** (†6.02.1960, București) (Fig. 11)

1888-1892 A urmat patru clase primare în comuna natală, a frecventat Școala primară Nr. 2 de băieți din Turnu-Severin (**1892-1893**), a urmat cursurile Liceului *Traian* din Turnu-Severin (1893-1900); student la Facultatea de Medicină din București și extern al Spitalelor civile (1900-1905); efectuează internatul, fiind și preparator la Institutul de Anatomie și Chirurgie, Facultatea de Medicină București (1904-1909) și profesor de limbi clasice și științe naturale la Liceul de fete din localitate.

1906 – Face parte din comitetul de redacție al revistei „*Spitalul*” și tot acum publică „*Istoria Societății Studenților în Medicină (1875-1906)*”, prima sa lucrare de istorie, pentru care va fi răsplătit cu premiul „*I. Jianu*”.

1906-1908 Vicepreședinte și președinte al Societății Studenților în Medicină din București, timp în care este și student la Facultatea de drept;

1907 – Președinte al Societății Studenților în drept;

1909 – Finalizează studiile cu teza de doctorat în medicină și chirurgie „*Anaplastiile feței și ale capului*” premiată cu „*Medalia de aur*”.

1909-1910 Chirurg stagiar în Spitalul Militar Central București;

1909-1911 Bibliotecar al Facultății de Medicină din București;

1911 – Docent în chirurgie al Facultății de medicină din București cu memorialul „*Tratamentul chirurgical al TBC genital la bărbați*”; numit medic-director la Sanatoriul TBC din Techirghiol;

1912, martie 1-iunie, București – A funcționat ca profesor de fizică, anatomie și igienă la Liceul de fete „*Negoescu*” și profesor de anatomie și mică chirurgie la Școala de infirmiere a Crucii roșii;

FIGURA 11. Victor Gomoiu (18.04.1882-6.02.1960)

1912 – În timpul conflictului româno-bulgar este chirurgul Ambulanței românești la Sudul Dunării;

1913-1918 Chirurg secundar la Spitalul Filantropia, Colțea și în Moldova;

1918-1920 Profesor suplinitor la Clinica I și a II-a Chirurgicală Catedra de Anatomie topografică și chirurgie și patologie chirurgicală Facultatea de Medicină din București; 1919, București – Chirurg primar la Spitalul Colțea; chirurg primar șef la Spitalul Brâncovenesc (1919-1923);

1920 – Membru în Comisia medico-legală a Consiliului Sanitar Superior; Medic Efor al Spitalelor civile București (1920-**1922**); Profesor titular la Catedra „*Patologia chirurgicală, bandaje și aparate de fracturi*”, Facultatea de Medicină din București (1921).

Marele medic anatomist și chirurg a fost și un umanist de excepție, apărător al celor nedreptățiți și suferinzi; el însuși fiind victima unor relații conflictuale la nivel profesional (cu maestrul său, prof. dr. Thoma Ionescu †1926), considerând, ca și alți umaniști, că „*Știința fără conștiință este ruina sufletului*”.

1923 – Publică marea lucrare „*Din istoria medicinei și a învățământului medical din România (până în 1870)*”, care va confirma viitorul iatroristoriograf și înaltele funcții în Societatea Internațională de Istoria Medicinei (S.I.I.M.):

1926, Paris – Membru al S.I.I.M.;

1929, București – Fondează Societatea Regală de Istoria medicinei, farmaciei, veterinăriei și folclor medical;

1932, București – Organizează cel de-al IX-lea Congres Internațional de Istoria Medicinei la Așezămintele spitalicești „*A.S.R. Principesa Mamă Elena*” (de la Bariera Vergului); Vicepreședinte al S.I.I.M. (1933 – 1935); Președinte al S.I.I.M. (1936-1945), activitatea sa de autor și editor nu conținește: publică „*Istoria presei medicale românești*” (1936);

1936-1939, București – A fondat și publicat revista „*Archives de la Société Internationale d’Histoire de la Médecine*”;

1937 – Publică (în colaborare) marea lucrare „*Centenarul Spitalului Brâncovenesc*”, București;

1938-1941 – Apar cele două volume de referință „*Repertoriul medicilor, farmaciștilor și veterinarilor din ținuturile românești*” (în colaborare cu farm. Gh. Gomoiu și farm. Maria Gomoiu);

1945-1960 – Președinte de onoare al S.I.I.M. (chiar și pe timpul cât a fost în detenție politică – n.n.) [18;19].

FIGURA 12. Grigore T. Popa
(1.05.1892-18.07.1948)

1892, mai 1, Șurănești, jud. Vaslui – 125 ani de la nașterea academicianului **prof. dr. Grigore T. Popa** (†18.07.1948, București), un decan ieșean de nivel european (Fig. 12).

A fost strâns legat cu „*mintea, inima și literatura*” de orașul celor 7 coline, unde a urmat Facultatea de Medicină. Fiind student eminent, a fost remarcat de prof. dr. Francisc Rainer, care l-a reținut încă de pe băncile facultății, la Catedra de anatomie. Pătruns de spiritul distinsului anatomist, în anul 1920, când acesta se transferă la București, îl urmează. Ani de perfecționare în „*știința formei vii*”, dar și în specializările de „*biologie morfologică umană*”, îi sunt oferite de o bursă Rockefeller (1925-1928). În anul 1928, se întoarce în țară și este numit „*profesor șef de disciplină Anatomie și Embriologie la Facultatea de Medicină din Iași*”, director al Institutului de Anatomie, prorector al Universității ieșene (1938-1940), epitrop al Spiridoniei, președinte al Societății de Medici și Naturaliști. În această perioadă „*definitorie în viața și activitatea sa*”, anul 1936 îi va aduce onorantul statut de membru corespondent al Academiei Române și o altă bornă legată de istoria literaturii române: fondator, împreună cu M. Sadoveanu și G. Topârceanu, al prestigioasei reviste „*Însemnări ieșene*”. În anul **1942** se întoarce la București ca succesor al prof. F. Rainer [20].

1912, aprilie 2, București – 105 ani de la nașterea prof. dr. academician **Ion Emil Brückner** (†8.04.1980, București)

După studii strălucite la Facultatea de medicină din București (1929-1936) și teza de doctor (**1937**); extern și intern (**1932-1938**); urmează și un stagiu de specializare la Manchester (1938-1939). Revine în țară și urcă treptele catedrei de bacteriologie a Facultății de Medicină din Capitală (**1942-1948**) în paralel cu activitatea la clinica medicală de la Filantropia (1946-1948); la Institutul de fiziologie normală și patologică al Academiei R.P.R. (1948-1955); profesor de clinică medicală la IMF București (1955-1980); director al Institutului de medicină internă „N.Gh. Lupu” din Spitalul Colentina (1966-1980); membru corespondent al Academiei R.S.R. (1963) și membru titular (1974). Studiile și pregătirea științifică și tehnică aprofundate, specialitățile înrudite au format un clinician, farmacolog, diagnostician, terapeut, fiziolog, bacteriolog și virusolog de înaltă clasă care practica medicina holistică (medicina organismului întreg) [21].

1917, martie 13, Râmnicu Vâlcea – 100 de ani de la nașterea **dr. Elvira Stănescu** (†30.08.2011)

Copilăria și-o petrece pe Valea Lotrului, la Voineasa, dovedind calități vocale, fiind și numită „*privighetoarea de pe Lotru*”, dar a fost oprită de părinți să urmeze o carieră muzicală. A absolvit Facultatea de Medicină din București (1944), repartizată la Spitalul CFR, secția Obstetrică-Ginecologie, iar din anul 1948, și-a urmat soțul, medic militar, la Spitalul Vișeu de Sus, „*fiind prima femeie ginecolog din Maramureș, iar pentru meritele sale deosebite, înaltul profesionalism, atașamentul față de bolnavi, a fost recompensată de-a lungul anilor cu numeroase distincții, medalii, diplome*” [22].

1917, mai 9, sat Velcherilul de Câmpie/Miheșu de Cîmpie, com. Răzoare, jud. Mureș – 100 de ani de la nașterea **prof. dr. doc. Josif Spielmann** (+28.08.1986, Tg. Mureș) (Fig. 13)

Sociolog, istoriograf, profesor la Catedra de Medicină Socială și de Istoria Medicinii și Farmaciei de la Facultatea de Medicină și Farmacie din Tg. Mureș, profesor emerit, conducător de doctorate în domeniul istoriei medicinei și farmaciei, om de mare cultură universală, autor și coautor a numeroase publicații [23].

1932, iunie 20, com. Copalnic Mănăstur – 85 ani de la nașterea **dr. Liviu Dragomir** (+11.09.2008), absolvent al Facultății de Medicină Generală din Cluj (1959); a lucrat în circumscripția sanitară Băsești (1959-1961); medic la Spitalul regional de Cardiologie din Covasna, Spitalul Orășenesc Târgu Secuiesc (1966-1971); șeful secției de Neurologie din Spitalul Județean Baia Mare (1972-1997) „*având o activitate prodigioasă de peste patru decenii*” [24].

1937, mai 24, com. Dragomirești – 80 ani de la nașterea **dr. Alexandru Iusco** (+17.01.1985), absolvent al Facultății de Stomatologie din Iași (1968), medic stomatolog în Vicovul de Sus (1968-1974), Borșa (1974-1982), Moisei (1982-1985) [25].

1942, mai 12, com. Mărculești – 75 ani de la nașterea **dr. Mihail Chilat** (+7.12.2009), repartizat ca medic de medicină generală la circumscripția sanitară Suciul de Sus, jud. Maramureș, și-a desfășurat activitatea timp de aproape patru decenii, fiind unul dintre cei mai longevivi „*medici de țară*” din Maramureș [26].

ANIVERSĂRI-COMEMORĂRI

1902, iunie 27, Rudari (Izvoare), Dolj – 115 ani de la naștere și 30 de ani de la moartea **acad. prof. univ. oftalmolog, memorialist Petre Vancea** (+1987, Buc.)

Studii medicale la București (1920-1921) și Cluj (1921-1925), obținând titlul de doctor cu teza „*Contribuții la studiul biologiei trahomului*” (1925); preparator (1923-1927), asistent (1927-1929), docent în oftalmologie (1929), șef de lucrări (1929-1938), conferențiar (1938-1940) la Clinica oftalmologică din Cluj, profesor la clinica oftalmologică de la IMF Iași (1940-1963), apoi la IMF București; membru corespondent al Academiei Române (1963) și al Academiei de Șt. Medicale (1969), membru al multor societăți de științifice din țară și străinătate. Este considerat ca fiind unul dintre cei mai importanți oftalmologi din România, fiind creatorul școlii moderne de oftalmologie ieșene și una dintre marile autorități mondiale în domeniul trahomului. Înzestrat cu un remarcabil talent literar, a scris un volum de memorii și relatări de călătorie [27].

FIGURA 13. Josif Spielmann
(9.05.1917-28.08.1986)

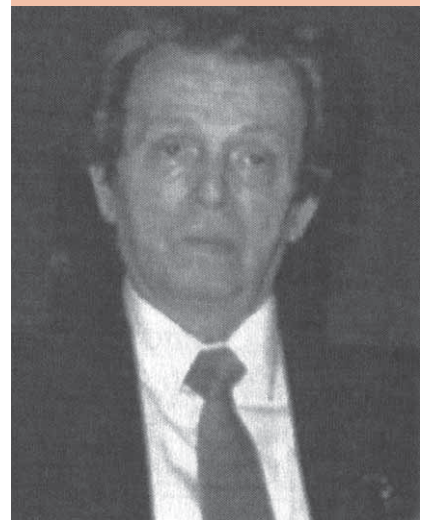

FIGURA 14. Petre Vancea
(27.06.1902-1987)

BIBLIOGRAFIE

1. **Negru I.**, *Farmacia Spitalului „Filantropia” din București sub regulamentul doctorului C. Caracaș din 1817*, Viața medicală (c.m.), vol. XXIII, nr. 12/1975;
2. **Lipan V.**, *Istoria farmaciei române în date*, Ed. Farmaceutică, București, 2009, p. 44;
3. **Barbu G.**, *Războiul de independență 1877-1878*, Ed. Militară, București, 1978, p. 16;
4. **Antoaneta Lucasciuc, Maria-Gabriela Suliman**, *Escadrila albă – Femei pilot din aviația sanitară română (1940-1944)*, AMFOR, București, 31.03.2017;
5. **Dana Baran, Claudia Voiculescu**, *Mozaic*, în vol. Zilele Facultății de Medicină și Farmacie „Gr.T. Popa” Iași, Ed. Tipo Moldova, Iași, 2012, p. 145-146;
6. Enciclopedia marilor personalități, vol. II, Ed. Geneze, 2000, p. 221-228;
7. **Dana Baran**, *Decani și rectori ai Universității de Medicină și Farmacie din Iași (1879-2016)*, Ed. „Grigore T. Popa” UMF Iași, 2016, p. 33-34;
8. **Lipan V.**, *Dicționar biografic de farmaciști români*, Vol. 1, Ed. Farmaceutică, Buc., 2011, p. 223-226;
9. **Marinescu Gh. C.**, *Concepții și atitudini înaintate ale școlii medicale ieșene*, în vol. Trecut și viitor în medicină. Studii și note, sub redacția dr. G. Brătescu, Ed. Medicală, Buc., 1981, p. 451;
10. **Diaconescu M.**, *Oameni și fapte din istoria medicinei militare românești*, Ed. Pro Transilvania București, 2005, p. 551-553; 307-309; 65-67;
11. **Ionescu N.Ș.**, *Dicționarul panoramic al personalităților din România Sec. XX*, Ed. Victor Frunză, București, 2006;
12. **Dana Baran**, *op. cit.*, p. 45;
13. **Ionescu C.**, *Medico-istoricul Pompei Gh. Samarian (aspecte biografice)*, Trecut și viitor în medicină, Ed. Medicală, București, 1981, p. 593-601;
14. Enciclopedia marilor personalități, vol. I, A-G, Ed. Geneze, 1999, p. 146-147;
15. *Ibidem*, p. 430-431;
16. **Marian F.**, *Acei oameni în alb*, Ed. Eurotip, Baia Mare, 2013, p. 40-41;
17. *Ibidem*, p. 199-200;
18. **Duțescu B.**, *V. Gomoiu (1882-1960)*, Ed. Medicală, București, 1970, p. 103;
19. **Scheau M., Olaru A.** (sub redacția), *Victor Gomoiu*, bilingv română-franceză, Ed. Universitatea Craiova, nov. 1972, p. 7-12;
20. **Dana Baran**, *op. cit.*, p. 50-51;
21. *Personalități românești ale științelor naturii și tehnicii-Dicționar*, Brătescu G., Ed. Științifică și Enciclopedică, București, 1982, p. 72-73;
22. **Marian F.**, *op. cit.*, p. 170-171;
23. **Spielmann J., Graziella Baicu**, coordonatori ai vol. „Istoria Științelor Farmaceutice în România”, Ed. Medicală Amaltea, Buc., 1994;
24. **Marian F.**, *op. cit.*, p. 58-59;
25. **Marian F.**, *op. cit.*, p. 88;
26. **Marian F.**, *op. cit.*, p. 36-37;
27. Enciclopedia marilor personalități, vol. III, P-Z, Ed. Geneze, 2001, p. 404.